

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την αρχιτεκτονική: συμβολή του πολιτιστικού τομέα στη βιώσιμη ανάπτυξη

(2008/C 319/05)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

1. ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟ:

- στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,
- στο ψήφισμα του Συμβουλίου για την αρχιτεκτονική ποιότητα του αστικού και αγροτικού περιβάλλοντος, της 12ης Φεβρουαρίου 2001 ⁽¹⁾, σύμφωνα με το οποίο η αρχιτεκτονική αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο του πολιτισμού και του πλαισίου ζωής των χωρών μας,
- στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 24ης Μαΐου 2007 σχετικά με τη συμβολή των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργίας στην υλοποίηση των στόχων της Λισαβώνας ⁽²⁾, όπου τονίζεται ότι οι πολιτιστικές δραστηριότητες και ο τομέας της δημιουργίας, στον οποίο περιλαμβάνεται η αρχιτεκτονική, διαδραματίζουν πρωταρχικό ρόλο στην ενθάρρυνση της καινοτομίας και της τεχνολογίας και αποτελούν την κινητήρια δύναμη για μια μελλοντική βιώσιμη ανάπτυξη,
- καθώς και στο ψήφισμα του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με μια ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό ⁽³⁾ που, στην προέκταση της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 10ης Μαΐου 2007 ⁽⁴⁾, επισημαίνει τον εγκάρσιο ρόλο του πολιτιστικού τομέα,

2. ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ:

- τη νέα στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη ⁽⁵⁾, την οποία ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 15 και 16 Ιουνίου 2006, γενικός στόχος της οποίας είναι ο προσδιορισμός και η ανάπτυξη δράσεων που θα επιτρέψουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση να βελτιώνει συνεχώς την ποιότητα της ζωής, τόσο της σημερινής όσο και των μελλοντικών γενεών, δημιουργώντας βιώσιμες κοινότητες ικανές να διαχειρίζονται και να χρησιμοποιούν τους πόρους αποτελεσματικά και να αξιοποιούν το δυναμικό της οικολογικής και κοινωνικής καινοτομίας στην οικονομία, προκειμένου να εξασφαλιζεται η ευημερία, η προστασία του περιβάλλοντος και η κοινωνική συνοχή,
- το Χάρτη της Λειψίας, των αρμόδιων για την αστική ανάπτυξη Υπουργών, σχετικά με τη βιώσιμη ευρωπαϊκή πόλη, της 24ης Μαΐου 2007 ⁽⁶⁾, που τονίζει τη σημασία της καλλιέργειας όσον αφορά την αρχιτεκτονική και ζητά την έγκριση ολοκληρωμένης προσέγγισης στα πλαίσια της διαδικασίας της αστικής ανάπτυξης, που θα περιλαμβάνει την οικονομική, την κοινωνική, την οικολογική και την πολιτιστική διάσταση των πόλεων, με βάση τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διοικητικής και πολιτικής ευθύνης καθώς και μεταξύ των δημοσίων και ιδιωτικών παραγόντων.

3. ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ:

- για τις εργασίες του «Ευρωπαϊκού Φόρουμ Αρχιτεκτονικών Πολιτικών» σχετικά με τα διακυβεύματα της αρχιτεκτονικής ποιότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης.

4. ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

- η αρχιτεκτονική, κλάδος πολιτιστικής δημιουργίας και καινοτομίας, μεταξύ άλλων τεχνολογικής, αποτελεί αξιοσημείωτο παράδειγμα της συμβολής που μπορεί να έχει ο πολιτιστικός τομέας στη βιώσιμη ανάπτυξη, δεδομένου του αντικτύπου της στην πολιτιστική διάσταση των πόλεων, αλλά και στην οικονομία, την κοινωνική συνοχή και το περιβάλλον,
- η αρχιτεκτονική είναι, εξάλλου, ένα παράδειγμα του εγκάρσιου χαρακτήρα του πολιτιστικού τομέα, καθότι ενέχεται σε πολλές δημόσιες πολιτικές και όχι μόνον στις πολιτιστικές πολιτικές.

5. ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ΟΤΙ:

- σήμερα, οι ευρωπαϊκές πόλεις αντιμετωπίζουν μείζονες προκλήσεις: τις δημογραφικές εξελίξεις και τις συνέπειές τους, δηλαδή την εξάπλωση των πόλεων, τα περιβαλλοντικά διακυβεύματα και την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος, τη διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής, ιδίως σε ένα πλαίσιο οικονομικών και πολιτιστικών μεταλλαγών, την προστασία και την αξιοποίηση της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς,
- η απάντηση που πρέπει να δοθεί στις προκλήσεις αυτές εγγράφεται στο πλαίσιο της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, ολοκληρωμένης και δημιουργικής προσέγγισης στο πλαίσιο της οποίας ο πολιτιστικός τομέας, η οικονομία, ο κοινωνικός τομέας και το περιβάλλον διαδραματίζουν ισότιμο ρόλο,
- η βιώσιμη αστική ανάπτυξη συνεπάγεται τα εξής:
 - ιδιαίτερη προσοχή στην αρχιτεκτονική ποιότητα και ποικιλιομορφία, συνιστώσες της πολιτιστικής διαφοροποίησης, στην διαφύλαξη και την αξιοποίηση της κληρονομιάς και στη μοναδική ταυτότητα των φυσικών ή των αστικών τοπίων,
 - συμβολή σε μια διαχείριση των σχεδίων που ευνοεί τη χρήση και την αξιοποίηση των οικοπέδων και των υπαρχόντων οικοδομημάτων, ιδίως δε των εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών περιοχών, μέσω νέας τους χρήσης, τον έλεγχο των ενεργειακών πόρων μέσα στο πλαίσιο της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής και τη μείωση της ρύπανσης,
 - συνυπολογισμό, μέσω καινοτόμων αρχιτεκτονικών και πολεοδομικών προσεγγίσεων, της εξέλιξης των τρόπων ζωής των κατοίκων, ιδίως των προκλήσεων που θέτει η κινητικότητα και οι δημογραφικές μεταλλαγές, και οι στόχοι κοινωνικής συνοχής και σύμμειξης, διαπολιτισμικού διαλόγου και συμμετοχής στα κοινά,
- προώθηση μιας αρχιτεκτονικής δημιουργίας με ποιότητα, η οποία αποτελεί παράγοντα οικονομικού δυναμισμού και τουριστικής ελκυστικότητας των πόλεων,
- η αρχιτεκτονική διαδραματίζει ρόλο σύνθεσης και καινοτομίας στην υλοποίηση μιας βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, γιατί παρέχει τη δυνατότητα:
 - συνδιαλλαγής των ενίοτε αποκλινουσών απαιτήσεων της διατήρησης των κτιρίων και των τοπίων και της σύγχρονης δημιουργίας ή ακόμη των νόμιμων προσδοκιών των κατοίκων και του ελέγχου της εξάπλωσης των πόλεων,

⁽¹⁾ ΕΕ C 73 της της 6.3.2001, σ. 6.

⁽²⁾ ΕΕ C 311 της 21.12.2007, σ. 7.

⁽³⁾ ΕΕ C 143 της 10.6.2008, σ. 9.

⁽⁴⁾ 9496/07 και ADD 1.

⁽⁵⁾ 10117/06.

⁽⁶⁾ http://www.eu2007.de/en/News/download_docs/Mai/0524-AN/075DokumentLeipzigCharta.pdf

- και συμβολής, με την ποικιλομορφία, την ποιότητα και τη δημιουργικότητά της, στον πολιτιστικό εμπλουτισμό και στην ποιότητα της ζωής των κατοίκων των πόλεων, καθώς και στον οικονομικό, τον εμπορικό και τον τουριστικό δυναμισμό των πόλεων, ιδίως μέσω της συγκέντρωσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων που συνεπάγεται,
 - η βιώσιμη αστική ανάπτυξη αντιπροσωπεύει, τέλος, μια ευκαιρία δημιουργίας, καινοτομίας, ανανέωσης των αρχιτεκτονικών εκφράσεων καθώς και ανάκτησης και επανερμηνείας των παραδοσιακών πρακτικών.
6. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΣ ΜΕ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ:
- τις πρωτοβουλίες πολλών ευρωπαϊκών πόλεων, ιδίως στο πλαίσιο της «Ευρωπαϊκής πολιτιστικής πρωτεύουσας», με στόχο να γίνει ο πολιτιστικός τομέας, και ειδικότερα η αρχιτεκτονική, ένα μείζον μέσο για την αναζωογόνησή τους,
 - την ανάδυση «δημιουργικών πόλεων», των οποίων η βιώσιμη αστική ανάπτυξη εδράζεται σε νέους παράγοντες ανταγωνιστικότητας, όπως η ποιότητα της αστικής υποδομής και οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ πολιτιστικού τομέα και βιομηχανίας.
7. ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΡΟΥΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ:
- να λάβουν υπόψη την αρχιτεκτονική και τις ιδιαιτερότητές της, ιδίως δε την πολιτιστική της διάσταση, στο σύνολο των συναφών πολιτικών, ιδίως των πολιτικών στους τομείς της έρευνας, της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, της βιώσιμης ανάπτυξης και της εκπαίδευσης,
 - να εκπονήσουν, όσον αφορά την αρχιτεκτονική, πέραν των τεχνικών προτύπων, μια προσέγγιση με γνώμονα συνολικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς στόχους,
 - να προωθήσουν την καινοτομία και τον πειραματισμό όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη στον τομέα της αρχιτεκτονικής, της πολεοδομίας και του τοπίου, ιδίως στα πλαίσια των ευρωπαϊκών πολιτικών και προγραμμάτων ή με την ευκαιρία δημόσιων παραγγελιών,
 - να βελτιώσουν την γνώση, συγκεκριμένα στατιστική, του τομέα της αρχιτεκτονικής και της συμβολής του στην βιώσιμη ανάπτυξη,
 - να ευαισθητοποιήσουν το κοινό στον ρόλο της αρχιτεκτονικής και της πολεοδομίας στην δημιουργία ενός πλαισίου ζωής με ποιότητα και να προωθήσουν την συμμετοχή του στην βιώσιμη αστική ανάπτυξη,
 - να μελετήσουν τη σκοπιμότητα, σε συνεργασία με τους επαγγελματίες και όσον αφορά την πείρα ορισμένων κρατών μελών, ενός ετήσιου ευρωπαϊκού «συμβάντος» αφιερωμένου στην αρχιτεκτονική,
 - να αναλάβουν από κοινού την παρακολούθηση της εφαρμογής των παρόντων συμπερασμάτων και να προβούν σε απολογισμό της εφαρμογής τους μέχρι το 2012.
8. ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:
- να επιδιώξουν να διαδραματίσει η αρχιτεκτονική ρόλο σύνδεσης και καινοτομίας στη διαδικασία βιώσιμης ανάπτυξης και τούτο, ήδη από τη φάση σύλληψης ενός αρχιτεκτονικού, αστικού ή τοπιακού σχεδίου ή της αποκατάστασης ενός χώρου,
 - να συμβάλουν στην ανάπτυξη του δυναμικού οικονομικής μεγέθυνσης και απασχόλησης που διαθέτει η αρχιτεκτονική, ως κλάδος πολιτιστικός και δημιουργικός,
 - να προαγάουν την καλλιέργεια όσον αφορά την αρχιτεκτονική, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς, και το πλαίσιο ζωής, ιδίως μέσω της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής εκπαίδευσης,
 - να προαγάουν την αρχική και τη συνεχή κατάρτιση των αρχιτεκτόνων, των πολεοδόμων και των αρχιτεκτόνων τοπίου στον τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης,
 - να δώσουν προσοχή στην αρχιτεκτονική μέσα στο πλαίσιο της υλοποίησης του «Ευρωπαϊκού Έτους Δημιουργικότητας και Καινοτομίας (2009)»,
 - να χρησιμοποιήσουν ενδεχομένως την ανοικτή μέθοδο συντονισμού «πολιτιστικός τομέας».
9. ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
- να λάβει υπόψη την αρχιτεκτονική κατά την εκπόνηση της Πράσινης Βίβλου για τις επιχειρήσεις πολιτιστικής και δημιουργικής παραγωγής,
 - να προωθήσει τη συμμετοχή των δικτύων εμπειρογνομώνων και επαγγελματιών στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα της αρχιτεκτονικής, όπως είναι παραδείγματος χάριν το «Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αρχιτεκτονικών Πολιτικών» στις εργασίες και διαβουλεύσεις όσον αφορά τα διακυβεύματα ή/και τα ζητήματα που σχετίζονται με την αρχιτεκτονική,
 - να ενθαρρύνει, σε συνεργασία με αυτά τα δίκτυα και το ευρωπαϊκό δίκτυο αρχιτεκτονικών σχολών:
 - την ενημέρωση και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και των ερευνών μεταξύ αρχιτεκτόνων, κυρίων του έργου και χρηστών,
 - την κατάρτιση νέων επαγγελματιών του κλάδου της αρχιτεκτονικής, της πολεοδομίας και της αρχιτεκτονικής τοπίου στον τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης, την αξιοποίηση των εργασιών τους, καθώς και την πρόσβασή τους στις δημόσιες ή ιδιωτικές παραγγελίες.